

μπερντές

μπερντές, ο, ουσ. [<τουρκ. perde]. **1.** η λευκή οθόνη όπου προβάλλονται οι φιγούρες του θεάτρου σκιών και, κατ' επέκταση, και αυτό το θέατρο σκιών: «όταν ήμασταν παιδιά, στήναμε κάθε τόσο έναν μπερντέ και παίζαμε Καραγκιόζη || τι έργο παρουσιάζει σήμερα ο μπερντές;». (Λαϊκό τραγούδι: *έτσι που σε βλέπω να γελάς Παράδεισος μου φαίνεται ακόμα κι η Ελλάς. Που 'ν' ένας απέραντος μπερντές παράγκες, Καραγκιόζηδες, μαγκιές και Μερσεντές*). **2.** κουρτίνα σε παράθυρο, ιδίως παραπέτασμα σε πόρτα και, κατ' επέκταση, πρόχειρος κρυψώνας: «όταν βγεις, τράβα και τον μπερντέ να μη φαινόμαστε απ' έξω || για να μην τον βρει ο πατέρας του και τον ξυλοφορτώσει για τη ζημιά που έκανε, κρύφτηκε στον μπερντέ, μέχρι να ξαναφύγει απ' το σπίτι». (Δημοτικό τραγούδι: *ο μπερντές είναι κοντός και μαλώνει ο πεθερός*).

- *ανοίγω μπερντέ*, (στη γλώσσα της αργκό) φανερώνω, αποκαλύπτω: «έφαγε τόσο ξύλο στην Ασφάλεια, που στο τέλος άνοιξε μπερντέ τα λαθραία». Από το ότι, όταν τραβήξει κάποιος το μπερντέ που είναι ριγμένος μπροστά σε μια πόρτα, αποκαλύπτονται αυτοί που βρίσκονται μέσα στο δωμάτιο.

- *μπερντέ έχετε στην πόρτα σας;* βλ. φρ. *μπερντέ έχετε στο σπίτι σας(;)·*

- *μπερντέ έχετε στο σπίτι σας;* ειρωνική παρατήρηση σε κάποιον που, μπαίνοντας ή βγαίνοντας από κάποιο χώρο, άφησε πίσω του την πόρτα ανοιχτή. Από το ότι, όταν το άνοιγμα μιας πόρτας το κλείνει μπερντές, περνάει κανείς παραμερίζοντάς τον κι αυτός ξαναπέφτει μονάχος στη θέση του κλείνοντας πάλι το άνοιγμα.

- ο μπερντές του Καραγκιόζη, βλ. λ. [Καραγκιόζης](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας